

Hogyan ismerjük fel a kartellt?

A kartellek képesek magasabb árakat diktálni, ami jelentős károkat okoz vásárlóiknak. E vásárlók lehetnek végfogyasztók, de gyakran maguk is vállalatok, vagy az állam pénzét költő intézmények, amelyek beszerzéseik révén kerülnek szembe szállítói jogellenes szövetségével. A GVH mindent megtesz a kartellek felderítése érdekében, és szigorúan bünteti a kartellezőket. A kartellek felszámolásához bizonyítani kell a kartell létét, amihez jelentős segítséget jelentenek a vevőktől kapott információk. Kellő odafigyeléssel maguk a vevők, a beszerzéssel foglalkozó szakemberek felismerhetik a kartellre utaló jeleket, és a GVH értesítésén túl maguk is tehetnek azért, hogy megvédjék magukat a kartellező eladóktól. Ehhez azonban először fel kell ismerniük, hogy egy kartellel állnak szemben. Ehhez szolgál segítségként az alábbi – korántsem teljes – lista, mely néhány olyan jelre hívja fel a figyelmet, mely a versenytárgyalásokon előforduló kartellekre utalhat.

Általában

Alapjában véve minden a versenyző vállalatoktól várható ajánlattételtől, piaci viselkedéstől eltérő magatartás és arra utaló jel gyanús. Ilyenek többek között a következők:

- Jelentősen esik az ár, amikor egy új illetve ritkán ajánlatot tevő (de a többi szereplőhöz hasonló) vállalat is megjelenik.
- Egy vállalat jelentősen eltérő ajánlatokat ad különböző esetekben, annak ellenére hogy a költségek nagyjából hasonlóak
- Árazonosság, így különösen: hosszabb ideig változatlan árak, vagy korábbi változó árak után kialakuló árstabilitás.
- Jelentős áremelkedés, pedig költségváltozás nem indokolná.
- Az előállított termékmennyiség csökken, pedig a kereslet erős.
- A kedvezmények hirtelen megszüntetése.
- A piaci szereplők versenytársaikhoz igazítják, egységesítik az értékesítési feltételeket.
- Információ arról, hogy egyes versenyzők találkoztak, egyeztettek.

• Helyi és messzebről szállító vállalkozások ugyanakkora szállítási költséget számolnak el, vagy ugyanolyan módon számítják a szállítási költségeket.

Versenytárgyalásoknál a fentiekén túl

- A szokásosnál jóval kevesebb ajánlattevő tesz ajánlatot.
- Egy vagy több vállalat visszavonja az ajánlatát (vagy a döntés felülvizsgálatára vonatkozó kérelmét), majd a győztes alvállalkozóként bevonja őket a projektbe.
- Az ajánlatok formája, külalakja, a bennük lévő hibák (betűhibák, tartalmi hibák) hasonlóak.
- Egyes ajánlattevők teljesen egyforma, részleteiben is azonos árakat jelölnek meg.
- Ugyanazok a mellékek, mellékletek, igazolások hiányoznak az ajánlatokból.
- Számottevő különbség van a legalacsonyabb ár és a többi árajánlat között.
- Az egyik ajánlattevő bizonyos ismereteket árul el a tenderbontás előtt versenytársa(i) pályázatáról.
- Körbenyerés: majdnem ugyanazok a szereplők vesznek részt több versenytárgyaláson, és mintha mindig más nyerne.
- A tendergyőztes bevonja a sikertelen ajánlatot adó vállalatokat vagy egy részüket alvállalkozóként.
- A tendergyőztes hirtelen eláll a szerződéskötéstől, arra kényszerítve a kiíró, hogy a második legjobbal szerződjön.
- Egymást követő pályázatokon ugyanaz a vállalat nyer, miközben majdnem ugyanazon versenytársak sikertelen ajánlatokat tesznek.

Mindezen jelenségek természetesen csak utalhatnak kartellre, de nem feltétlenül jelentik, hogy létezik is kartell.

A kartellek felismerése és leleplezése közérdek. Más versenyhatóságokhoz hasonlóan a GVH Az ajánlattevők versenytárgyaláson való összejárásának és annak gyanút keltő jelei címmel külön kiadványt is közzétett, hogy segítse a beszerzéssel foglalkozó szakembereket a kartellek felismerésében. A versenytársak közötti összejárás elősegítő

tényezőkkel és a kartellek működésére utaló jelekkel kapcsolatban sok részletet tartalmazó füzet elérhető a GVH honlapján és ügyfélszolgálatán.

Mi a teendő?

Gyanú esetén a vevők maguk is felléphetnek a kartellekkel szemben, reagálhatnak a tisztességtelen ajánlatra, ezzel alacsonyabb árakat érhetnek el. Amennyiben egy versenytárgyalás során merül fel a kartell gyanúja, hirdethetnek új eljárást, melyen a kartellból kimaradt szállítókat is pályázat beadására ösztönözhetik. Lehetőség van arra is, hogy aki a kartell működése által sérelmet vagy kárt szenvedett, bíróság előtt érvényesítse kártérítési igényét. A versenyjogi szabályokba ütköző szerződések semmisnek minősülnek, polgári perben tehát kikényszeríthetők ennek jogkövetkezményei is.

A kartellre utaló jeleket, bizonyítékokat a GVH-hoz eljuttatva a bejelentők nagyban segíthetik a hivatal fellépését. A GVH-nak megvannak az eszközei a kartell felszámolására, bírságot vehet ki, vagy más szankciókat alkalmazhat. Amennyiben a versenyzők összejárásának gyanúja felmerül, jelezhetik ezt, illetve információt kérhetnek a versenyhivatal Kartell Irodájánál. Az iroda munkatársai ezt követően kapcsolatba lépnek a bejelentővel, és döntenek az eljárás indításáról.